

С. Вярбіцкі

АКЦЭНТНА-РЫТМІЧНАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ НЯМЕЦКАМОЎНЫХ ВІНШАВАЛЬНЫХ ПРАМОЎ (на матэрыяле палітычнага дыскурсу)

Асноўнай задачай кожнага палітычнага выступлення з'яўляецца ўплыў на аўдыторыю, на яе свядомасць і пачуцці слухачоў з мэтай захоўвання і набывання ўлады. Важную ролю ў публічнай мове іграе **паўзацыя**. Роля паўзы значна не толькі ў дзяленні гаворкі на сэнсавыя адрэзкі, але і для вылучэння важных адзінак. Паўза выкарыстоўваецца як сродак прыцягнення ўвагі слухачоў да важнай часткі паведамлення.

Мэтай дадзенай працы з'яўляецца вызначэнне відаў і акустычных параметраў паўз у палітычным дыскурсе, у яго асаблівым жанру – віншавальных прамовах. Матэрыялам паслужылі гаворкі прэзідэнта ФРГ Ф. В. Штайнмаера, узятыя з сайту bundespraesident.de.

У выніку перцептыўнага і акустычнага аналізу ўстаноўлена, што агульная колькасць паўз складае 234. Значэнне «каэфіцыента паўзацыі» сведчыць пра паўзальную насычанасць палітычнага тэксту. З іх найбольшая колькасць (55 % ці 128 паўз) адзначаецца ўнутры сінтаксічных адзінак паміж рытмічнымі тактамі; паміж сінтаксічнымі часткамі складаных выказванняў – 20 % (47 паўз).

Выяўлены колькасныя значэнні асноўных прасадыхных параметраў, якія вызначаюць эфект моцнага ўздзеяння (паўзацыі). Палітыкі практычна пазбягаюць кароткіх паўз, таму што яны сведчаць пра няўпэўненасць і нерашучасць аратара. У выніку акустычнага аналізу выяўлена, што сярэдняя працягласць сінтаксічных паўз – 0,5 сек., сярэдняя працягласць цэзур – 0,6 сек., гэта паўзы сярэдняй працягласці. Фінальныя паўзы характарызуюцца звышдоўгай сярэдняй працягласцю (1 сек.), яны даюць слухачам час абдумаць усё, што гаварылася да гэтага, а аратару падрыхтавацца для далейшага аповеду. Такое размеркаванне паўз па працягласці з'яўляецца аптымальным для дасягнення функцыі пераканання і непасрэдна звязана з сэнсавымі цэнтрамі гаворкі, якія характарызуюць прасадыхнае вылучэнне.

Устаноўлена, што паўзы паміж рытмічнымі тактамі выкарыстоўваюцца палітыкамі не заўсёды, пры гэтым складавая працягласць рытмічных тактаў, паміж якімі робіцца паўза, можа быць вельмі рознай: *Die 'Partnerschaft* ⁴склады | паўза: 0,2 секунды *zwischen 'Deutschland* ⁴склады *und 'Polen* ³склады *ist eine wichtige Vor`aussetzung* ¹⁰складаў | паўза: 0,7 секунды *für eine er`folgreiche* ⁷складаў *'`Zukunft* ²склады.

Выкарыстоўванне рытмічных паўз залежыць ад значнасці, якую палітык надае паняццям, дзеянням, рыаліям і т.д., афармляемым як фанетычнае слова. Працягласць паўз паміж сінтаксічнымі часткамі не залежыць ад таго, дзе знаходзіўся асноўны акцэнт у дачыненні да канца сінтаксічнай часткі: *Der 'Abschluss* ³склады, | 0,3 секунды паўза *des deutsch-polnischen Ver`trages* ⁸складаў |

паўза 0,5 секунды *sollte den `Frieden in Europa* ⁹ *skladoў* *``sicherer machen* ⁵ *skladoў* | паўза
0,8 секунды *und die Hinter`lassenschaften* ⁸ *skladoў* *des Zweiten `Weltkrieges* *``ordnen.*
7 *skladoў*

Таким чынам, аналіз перцепцыйнай сегментацыі і рытмічных структур паказаў, што для даследанага тыпу тэксту характэрна досыць дробавая сегментацыя і рытмічныя структуры, якія складаюцца з двух слоў. Арганізацыя рэалізацыі паўз характарызуе віншавальную прамову як квазіспантанна тэкст, які загадзя прадумваецца. З аднаго боку, паўза з'яўляецца асноўным прасадычным сігналам мяжы прасадычных адзінак. З іншага – яна мае ролю сэнсавай сегментацыі, г.зн. падкрэслення важнай з пункту гледжання палітыка інфармацыі.